

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VECHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :
 Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 „ — „
 Na štvrt' roka — — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
Majiteľ' a vydavateľ' :
 JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľ'stvo :
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Prvý rok svetovej vojny.

Po hnusnej vražde, ktorú 28. júna m. r. srbskí kráľovrazi v Sarajeve zpáchali proti následníkovi trónu arcikniežatu Francovi Ferdinandovi a jeho manželke Žofii knažne Hohenberg a po prevedenom vyšetrovaní, ktorým bolo dokázané, že tú ohavnú vraždu zariadily vývodiacie politické a vojenské osobnosti v Belehrade, barón Vladimír Giessl, rakúsko uhorský vyslanec belehradský, 23. júla o 6. hodine srbskej vláde doručil ultimátum monarchie. V tomto ultimátume vyslovená bola žiadosť, aby všetky úradné osoby, ktoré zariadily sarajevskú vraždu, prísne byly potrestané a aby Srbsko zastavilo tú bezuzdnú agitáciu, akú od rokov, zvlášte v najnovšom čase potajomne a verejne prevádza proti rakúsko-uhorskej monarchii. Na túto nótu Srbsko behom troch dní malo dať rozhodnú odpoveď. Keby Srbsko na túto nótu bolo dalo prajnú odpoveď, nebola by vypukla svetová vojna. Predpoludním tretieho dňa ale, ruský cár (ktorý sa menuje pokojamilovným) do Belehradu poslal telegramm a v tomto obranu a najvýdatnejšiu pomoc slúbil srbským kráľovrahom. Srbsko na to hneď popoludní, miesto prajnej odpovedi na nótu monarchie, nariadilo mobilizáciu proti Rakúsko Uhorsku. Takto sa začala svetová vojna, ktorej neodškriepiteľnými pôvodcami sú kráľovrazi Srbi a ich protektor pokojamilovný cár.

Na toto viac ako nerozvažité pokračovanie Srbska jeho veličenstvo náš kráľ 28. júla ku svojim národom vydal manifest a hovorí v ňom doslovne:

Mojou najvrelšou túžbou bolo, aby som svoje, z Božej milosti mi ešte zbudlé roky venovať mohol dielam pokoja a aby som národy moje ušetriť mohol obetí a tiarch vojny.

Prozreteľnosť rozhodla ináč.

Prechmaty jedného, nenávisťou naplneného nepriateľa donútily ma, aby som sa po dlhých rokoch pokoja chopil meča na obranu česti svojej monarchie, na ochranu jej auktority a mocenského postavenia a na zabezpečenie neporušiteľnosti jej územia.

Srbské kráľovstvo, ktoré sme, moji predkovia i ja, od počiatku štátneho bytia až do posledných časov, vždy napomáhali a podporovali, s rýchlo zabúdajúcou nevdačnosťou už pred rokmi vkročilo na cestu Rakúsko-Uhorsku nepriateľskú...

Túto podkopnú prácu, ktorá sa už nedá ďalej trpeť, treba zastaviť. Treba urobiť koniec ustavičnej vyzývavosti Srbska, jestli ne-naštrbene chceme zachovať dôstojnosť a česť mojej monarchie, jestli chceme zachrániť od ustavičných otrasov jej štátny, hospodársky a vojenský rozvoj.

Marne urobila moja vláda ešte jeden pokus, aby pokojnými prostriedkami dosiahla ten cieľ a vážnym upozornením primala Srbsko, aby sa obrátilo.

Srbsko odmietlo mierne a spravедlivé žiadosti mojej vlády a odoprelo splniť tie povinnosti, ktoré sú prirodzenými a potrebnými základmi pokojného spoluzitia národov a štátov.

Musím teda ozbrojenou silou zadovážiť

pre svoje štáty nepostrádateľné záruky vnútorného pokoja a stáleho vonkajšieho mieru...

Rakúsko-Uhorsko Srbsku odkázalo vojnu 1. augusta. Ponevác pokojamilovný ruský cár, ako obranca srbských kráľovrahov, milliony svojich armád mobilizoval na hranice rakúsko-uhorské a Nemecka, 2. augusta Nemecko odkázalo vojnu Rusku. Za tým v plameňoch vojny sblkol celý svet a vojnu odkázaly: 4. augusta Nemecko Francúzsku; 4. augusta Belgicko Nemecku; 6. aug. Anglicko Nemecku; 6. augusta Rakúsko-Uhorsko Rusku; 7. aug. Srbsko Nemecku; 12. aug. Montenegro (Čierna Hora) Rakúsko-Uhorsku; 13. aug. Montenegro (Čierna Hora) Nemecku; 13. aug. Francúzsko Rakúsko-Uhorsku; 30. aug. Japonsko Nemecku. Pozdajšie odkázaly vojnu: Turecko Rusku a konečne najnovšie Taliansko Rakúsko-Uhorsku.

Rusko, Anglicko, Francúzsko, Belgicko, Montenegro, Japonsko a zákernícke Taliansko, ako obranci srbských kráľovrahov, obrátili sa proti nám, aby rozkusovali Rakúsko-Uhorsko. Francúzsky generál Artur Boucher hneď po vypuknutí svetovej vojny písal:

«V dvadsiaty deň vojny ruská vilnanská armáda musí vtiabnuť do Východného Pruska; varšavská armáda musí stáť pod múrami Berlína a kone Srbov musia tancovať po uliciach Budapešte.»

Práve rok je tomu, čo trvá svetová vojna a čo vidíme?

Rusko pod Karpátmi a na hraniciach Východného Pruska utratilo vilnanskú a varšavskú armádu a na milliony mužstva. Pozostatky celej ruskej ozbrojenej moci o zlom-krk utekajú pred hrdinskými vojami rakúsko-uhorskými a nemeckými, ktoré skutočne stoja už pod Varšavou a pred ktorými trasú sa i v samom Petrohrade.

Francúzska najúrodnejšie kraje podmánilo si Nemecko. Celá francúzska riadna armáda pochovaná leží na bojišťaťoch vo Vogézoch, v Champagne a pri Ardennách. Assentujú už 16-ročných mladíkov. Na vojnu vydali už štyridsať miliardov frankov.

Anglicko, čo poslal z každej vojny ťahalo úžernícky ošoh, na svetovú vojnu musí náležite doplácať. Milliony platia Rusom, Belgičanom a najnovším ich spojencom Talianom. K tomu na bojišťaťoch v Belgicku, Francúzsku a pri Dar-

danellách ztratil už viacej vojska, ako vo vojne proti Búrom v Afrike. Veľké nezdary svoje zakrývajú nedostatkom munície...

Belgický kráľ ostal bez krajiny, bo Belgicko s celým inventárom podmánilo si Nemecko. Srbsko jestvuje len dľa mena. Porážka Rusov je najväčšia porážka kráľovrahov Srbov.

Montenegro (Čierna Hora) živorí. Černohorskí komitáči kedy-tedy opovážia sa síce ukázať na hranici Bosny a Hercegoviny, obyčajne ale nechávajú tam zuby, bo naša pohraničná stráž nezná žiadneho žartu.

Taliansko? Viktor Emanuel, kráľ taliansky a hodný zať černohorského kráľa Mikuláša, už v čas vypuknutia svetovej vojny, proti nám v hrsti držal zákernícku, vražedelnú dýku, ačpráve sa pretvaroval, ba aj prisahal, že nám je a ostane verným spojencom. Za jeho vierolomnosť stíha ho trest Boží. Celé vrchy mrtvol jeho armády kryjú bojišťa na hranici korutánskej a tyrolskej. Zákerníctvo talianskych banditov zlomí sa na nebotyčných skalách našich hraníc a na celom svete obdivovanom hrdinstve našich obrancov.

Rozhliadnuc sa po prvom roku svetovej vojny, musíme prísť k tomu presvedčeniu, že Pán Boh je s nami, bo jedine s Jeho pomocou vládali sme poraziť a zničiť milliony našich nepriateľov. Vo výročitý deň začiatku svetovej vojny z hlbín srdca nášeho vzdychajme ku Všemohúcemu: Bože! ktorý vojny lomíš a nepriateľov bojujúcich proti tým, ktorí v Tebe dôverujú, Svojím všemohúcim ramenom rozháňaš: prispej ku pomoci služebníkom, ktorí milosrdenstvo Tvoje vzývajú, aby sme po sdrobení svojich nepriateľov Tebe neprestajne ďakovali a Teba chválili.

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Talianom.

Útoky Talianov proti planine doberdovskej odrazené s veľkými ztratami nepriateľa.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 17. júla.

V noci na 16. júla opäť sme odbili viac útokov Talianov, urobených proti planine doberdovskej. Kano náda trvá na všetkých frontoch.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Novšie ťažké ztraty Talianov.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa, vydaná 18. júla.
Kanonáda na všetkých frontoch ešte vždy trvá.
Viac proti Col di Lana urobených slabších útokov sme odrazili. **Nepriateľ utrpel ťažké ztraty.**

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

**Ťažká porážka Talianov na gorickom fronte.
Pri Raguze nezdarný útok talianskej flotty.**

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 19. júla.
V gorickom grófstve včera započaly sa novšie väčšie boje. Talianske delostrelectvo včasne ráno kanónami rozličného kalibru započalo palbu proti celému kraju planiny. V tvrdošijných, aj cez noc trvajúcich bojoch, v ktorých viackrát došlo ku ručnej bitke, **naším čatám všade sa podarilo odbiť Talianov**, ktorí miestami prišli až k našim najprednejším zákopám. Naše mažiare päť ťažkých batterií prinútili umlknúť. Dnes ráno boj znova vyblkol, aj teraz sme odrazili proti gorickému predmostiu urobené osihotené nepriateľské napredovania.

Pri prostrednom toku rieky Isonzo, na území Krnu a na korutánskej hranici Taliani vyvinuli čulú delostreleckú činnosť, ktorá zčiasťky i v noci trvala.

Na tyrolskom pohraničnom území útoky viac bataillonov proti našim na hrebeni Eisenreihu, na štíte Pfana a na vrcholi Filmoora ležiacim vrchovým posiciam, od sedla Kreuzberg na severovýchod, sme odbili. Na okolí Schluderbachu jedno naše slabé oddelenie vyprázdnilo svoju napred potisknutú posíciu.

V južnom Tyrolsku boje trvajú ďalej.

Zvláštna chvála prislúcha statným obrancom našich pohraničných pevností, ktorí na týchto ochranných baštách hrdinsky vzdorujú nepriateľskej palbe.

Včera ráno medzi Raguza—Vecchiou a Gravezou zjavilo sa súhrnom 8 talianskych križiakov a 12 torpedových lodí a započaly palbu na železnicu, na gravozské nádražie, na niekoľko obcí, jako i na výšiny vypínajúce sa pri Raguze a Vecchii. Spolu asi 1000-krát vystrelili. So pár súkromných budov bolo trochu porúchané. Ľuďom sa nič nestalo. Ani ranených sme nemali.

Už oznámené potorpedovanie križiaka «Giuseppe Garibaldi» stalo sa ráno o 5. hodine 45 minútach, načo talianska flotta rýchle opustila naše pobrežné vody.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

**Talianov sme posiaľ všade zpiatky zahnali.
Hrdinskí uhorskí honvédi.**

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 20. júla.
V gorickom grófstve bitka trvá ďalej. Útoky, ktoré Taliani teraz už s veľkou prudkosťou urobili aj proti gorickému predmostiu, včera a v noci na dnes zas ostaly bezvýsledné. Po silnom, do poludnia trvajúcim delostreleckom bombardovaní gorického predmostia, 11.

talianska pešia divisia so *spitými* čatami napadla podgorický odsek. Nepriateľ miestami vnikol do našich dekungov, ale sme ho odtiaľ zase vyhnali. Po novšej delostreleckej príprave popoludní o 4. hodine nasledoval druhý útok, ktorý sme večer do 8. hodiny tiež odbili. Boj o kraj doberdovskej planiny rozhorčene trvá ďalej. Včera popoludní *hrdinskí uhorskí honvédi odbili jedon prudký útok*, ktorý nepriateľ urobil proti našim, pri Sdraussine nachodiacim sa posiciam. *Tu rozpadly sa aj tri ďalšie útoky Talianov*. Práve takto sa zmarily všetky ich vytrhnutia, urobené proti krajom polazzovskej, redipuglijskej a vermeglianskej planiny, jako aj ich útoky urobené proti Monte-Cosichu (od Monfalcone na sever). Do svojich dekungov späť sa hrnúci nepriateľ *všade utrpel ťažké ztraty*.

Pozdĺž prostredného toku rieky Isonzo, na okolí Krnu a na korutánskej hranici delostrelecké boje ešte trvajú. Na území od Krna na juh ležiacom dva prudké útoky alpských čiat sme odbili. V spomenutých už bitkách na okolí Kreuzbergu Taliani utratili vyše 200 mŕtvých a asi ešte raz toľko ranených. Voči tomuto, celá naša tamojšia ztrata bola 42 chlapov.

Od Schluderbachu na juh nachodiacu sa posíciu naše čaty späť zaujali. Proti Col di Lana urobený novší útok slabších talianskych síl skončil sa s nezdarom tak, jako všetky predošlé.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Fiasko Talianov v bitke pri Gorici.

Úradná zpráva vydaná 21. júla.

Na okolí Gorice Taliani aj včera pokračovali vo všeobecnom útočení. Na kraji doberdovskej planiny a pri gorickom predmostí celý deň zúrila bitka. Večer nepriateľovi podarilo sa zaujať Monte San Michel (od Sdraussiny na východ). Tento vrch dnes ráno generálmajór Boog zpiatky zaujal so silami posiaľ zadržanými. Od Sdraussiny na juhovýchod naše čaty s veľkou húževnatosťou držia svoje posície. Útok od boku, od sborených výšin, nachodiacich sa od Sagrada na východ urobený, konečne i tu odbil Talianov; *s veľkými ztratami utekali na kryté územia*. Naše čaty aj celý juhovýchodný kraj planiny pevne držaly vo svojej moci a pri gorickom predmostí všetky nepriateľské útoky *krvave odbily*. S tak hroznými obeťami zaplatené naprúzenia síl Talianov *opäť ostaly bezvýsledné*.

Na ostatnom pobrežnom fronte bolo pomerne ticho.

Na korutánskej hranici významnejšej udalosti sa nestalo.

Od Schluderbachu na východ tri neprateľské bataillonu urobily útok proti Monte Piano. Odbili sme ich. Zpäť sa hrnuly a utratily asi dve tretiny svojho mužstva.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

Nová ťažká porážka Talianov pri Gorici. Uhorskí honvédi znova sa vyznačili.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 22. júla. V gorickom grófstve aj včera neklesajúcou prudkosťou zúrila bitka. Doberdovská planina po morské pobrežie včera celý deň bola zvlášte pod hustou palbou ťažkého delostrelectva. *Hrdinskí obranci obstáli na svojich miestach a všetky útoky nepriateľa skvele odbili.*

Na odseku rozprestierajúcom sa od Monte-Cosich po Polazzo, Taliani do večera bližšie postúpili ku našim posíciám. V noci najprv pri Selzi, potom medzi touto obcou a Vermeglianom na celom fronte znova napádali. Do dnes rána *všetky útoky krvave sme odbili. Statní uhorskí landšturmisti tu tiež hrdinsky odporovali.* Pri Polazzove viac vytrhnutí nepriateľa už behom večerajšieho dňa sa ztroskotalo.

Od Sdraussiny na východ naše čaty dnes ráno *prešli do protiútoku a všetky svoje predošlé posície vzaly do svojej moci. Nepriateľ tu cúvol.* Na severozápadnom kraji planiny rozhorčený zápas ešte trvá.

Proti gorickému predmostiu, menovite smerom ku Podgore, Taliani neprestajne nové sily hádzali do boja. Jedon za druhým desať peších plukov *útočilo na tomto mieste marne.* Zo zápasu takmer vždy stal sa ručný boj. *Tri útoky zmarily sa včera pred našimi prekážkami.* Do jednotlivých častí našich zákop nepriateľovi podarilo sa vniknúť, ale sme ho v noci opet vybili z nich. Práve takto sa zmarily aj pri Pevne sprobované útoky slabších síl, opatrených plinovými bombami. Tie dve vytrhnutia, ktoré proti Monte Sabotino jedon-jedon pluk urobil, spoluúčinkovaním nášho delostrelectva od boka, *krvave sme odbili.*

Naše, páru nemajúcou oduševnenosťou a húževnatosťou bojujúce čaty teda po štyridňovej bitke, tak na doberdovskej planine, jak pri gorickom predmostí *po-držaly svoje posície.* Boj sa však ešte neskončil.

Pri Plave, Tolmeine a ďalej na sever nepriateľ včera prudko strielal z kanónov. Na území Krnu boje trvajú ďalej. Na korutánskom a tyrolskom pohraničnom vidieku polozenie je nezmenené.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Vojna proti Rusom.

Zmarené ruské útoky.

Zdary našich a nemeckých čiat.

Úradná zpráva z ruského bojišťa, vydaná 17. júla. Medzi Vislou a Bugom vyvinujú sa väčších rozmerov boje, ktoré zdarne vedú sa pre spojencov. Čaty jedného rakúsko-uhorského armádneho sboru, ktorý v najužšom sväzku bojuje s Nemcami, od Graboviecu na západ, po sedemnasobnom útoku, z rúk nepriateľa vytrhli jedon dôležitý oporný bod a vnikly tam do hlavnej posície nepriateľa.

Od Krasnostavu na juhozápad nemecké sily prelomily nepriateľské čiar.

Pozdĺž hornej Bystrice a od Krasnika na sever, naše čaty zaujaly predné posície nepriateľa.

Od Visly na západ, znova so zdarom začali sme útočiť.

Vo východnej Haliči polozenie je nezmenené.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Naše čaty prelomily ruský front.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 18. júla.

Bitka medzi Vislou a Bugom je v plnom prúde. Rusi vyvinujú mimoriadne húževnatý odpor, tak že na viac miestach prišlo k ručnému boju prv, než by sa boli vzdali svojich posícií. Pri Bugu na okolí Šokalu *naše čaty nepriateľa vyhnaly z celého radu húževnate bránených obcí.* Mesto Krasnostav a výšiny od Zolkievky na sever sa vypínajúce *nemecké sily zaujaly.*

Spojenci aj od Visly na západ útočia. Od Sienny na severovýchod *prelomily ruský front.* Nepriateľ pustiť tomuto tlaku, vyprázdňuje svoje posície, nachodiac sa medzi Vislou a železničnou čiarou Kielce—Radom.

Vo východnej Haliči Polozenie je nezmenené.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Všeobecné cúvanie Rusov.

Úradná zpráva z ruského bojišťa, vydaná 19. júla.

Offensíva spojencov v Poľsku a Volhynii včera trvala ďalej.

Od Visly na západ pri Ilzanke bojujú. Od Ilzy na severozápad rakúsko-uhorské čaty *zaujaly niekoľko nepriateľských posícií.* Na výšinách vypínajúcich sa od Krasnostavu na západ nemecké čaty za krutých bojov víťazne postúpily napred. Medzi Kierbiešovom a Graboviecom rakúsko uhorské pluky, pripojac sa ku nemeckým silám, cez Wolicu v prudkom zápase prekliensily si cestu do nepriateľských posícií na výšinách. *Tu našim hrdinom dostalo sa do rúk 3000 zajatcov.*

Od Šokalu na severovýchod a na juhovýchod po zamieňavých bojoch, severo-moravský, sliezsky a západno-haličský landwehr zastal si na východnom brehu Buga. Pod velením generála jazdy Kirchbacha stojace naše sily tu *zajaly 12 dôstojníkov, 1700 mužov a ukoristily 5 strojových pušiek.*

Zdary, ktoré spojenci na takýto spôsob 18. júla vydobili na celom fronte, *poklátily vzdorovaciu silu nepriateľa.* Ačkoľvek Rusi v posledné dni každú svoju dosiahnuť sa dajúcu posilu vtiahli do boja, nevedeli sa ďalej udržať a v noci z 18. na 19. tohto mesiaca *na celom fronte začali cúvať a bojište prepustili víťazným spojeneckým armádam.*

Vo východnej Haliči polozenie vo všeobecnosti ostalo nezmenené. Náš front pozdĺž Dnjestra len od Zalesčykov nadol bol opätovne cieľnym bodom húžev-

natých nepriateľských útokov. Rusi v 7—8 radoch tiahli napred. Prvý rad bol zdánlive bez zbrane a jako keby sa chceli poddať, blížili sa so zdvihnutými rukami. Nepriateľský útok v našej palbe *ztroskotal sa za strašných ztrát nepriateľa*. Samo sebou rozumie sa, že ako to za podobných okolností aj v budúcnosti budeme robiť, na zdánlive neozbrojených útočiacich Rusov sme pálili.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Zaujatie Radomu.

Úradná zpráva z ruského bojišťa, vydaná 20. júla.

Medzi Vislou a Bugom spojenecké armády včera počas prenasledovania cúvajúceho nepriateľa postúpili napred za bojište posledných dní. U čiat podmaršalla Arza, *ktoré v zdare majú vynikajúcu účasť*, počet dovezených válečných zajatcov vzrástol na 50 dôstojníkov a 3500 chlapov.

Naše čaty aj pri Sokale zajaly vyše 3000 ľudí.

Od Visly na západ naši spojenci v hrdinskom zápase *zlomili odpor Rusov pri Ilzenke*. Od Radoma na juh a na západ rakúsko-uhorské pluky sviedly prudké bitky. Sedmohradská pechota útokom zaujala obec Kos-trzyn. *Naše čaty dnes predpoludním obsadily Radom*.

Vo Východnej Haliči polozenie je nezmenené.

Na hranici Bukoviny a Bessarábie prepadli a rozprášili sme jednu ruskú Plaštun-divísiu.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Pred Ivangorodom.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 21. júla.

Nepriateľ južne od železnice, od Cholmu cez Lublin do Ivangorodu vedúcej, opäť zaujal posície. Vzдор jeho húževnatému odporu, spojeneckým válečným silám podarilo sa *front nepriateľa prelomiť na viac bodoch*. Pri Rozane Arz-ov armádny sbor, spojený s nemeckými bataillonami *prekľiesnil si cestu do nepriateľských čiar*. Od Biskupie na juhozápad Nemci v noci Rusov prinútili *k utiahnutiu sa*.

Medzi Bystricou a Vislou armáda arcikniežata Jozefa Ferdinanda natrafila na silný odpor. Naše čaty od Borčechova na dve strany v rozhorčenom ručnom zápase *sibirským plukom vytrhly z rúk ich húževnate bránené posície*. Táto armáda včera zajala 30 dôstojníkov, 6000 mužov a ukoristila 9 strojových pušiek.

Medzi Vislou a Pilicou pokračovali sme v prenasledovaní nepriateľa. Nemecký landwehr od Zwolena na severovýchod prelomil *prednú posíciu ivangorodského predmostia*. O susedné posície bitka ešte trvá.

Vo Východnej Haliči pri Sokale opäť sa vyvinul prudký boj. Pri Zlotej Lipe a pri Dnjestri polozenie sa nezmenilo.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Krestania katolíci, kupujte len u kresťanov!

Ivangorod sme obkolesili. — Začalo sa dobíjanie pevnín.

Úradná zpráva, vydaná 22. júla.

Územie od Visly na západ včera zas bolo javištom *veľkých zdarov spojencov*. *Hlavnú posíciu nepriateľa*, ktorú Rusi od Ivangorodu na západ a na juh, na čiare Kozčeniec—Janovice postavili a sťa hrad vybudovali, *nemecké čaty na oboch stranách cesty Radom—Novo—Alexandria prelomily*. Rusi cúvli na Ivangorod a na pravý breh Visly. Cúvajúcich a most v Novo-Alexandrii nemecké delostrelectvo držalo už pod palbou. *Od západu rakúsko-uhorské, od juhu nemecké čaty* bojujú blížia sa ku pevnostiam Ivangorodu. Od Visly na západ utekajúci Rusi podpálili mnoho dedín.

Východne od Visly, boje neklesajúcou prudkosťou trvajú ďalej. Nepriateľ sa čo najhúževnatejšie bráni. Časte armády arcikniežata Jozefa Ferdinanda pri Chodele a Borčechove, po krutom zápase, Rusov vyhodily z viac posícií. *Ztraty nepriateľa sú veľké*. U armády arcikniežata včera oznámený počet zajatcov vzrástol **na 8000 hláv**, korist na *15 strojových pušiek a 4 vozy streliva*.

Ďalej na východ k Bugu nemecké a rakúsko-uhorské čaty tiež na viac miestach **vtrhly do nepriateľských čiar**. Pri hornom Bugu, od Kamionky Strumilovej na sever, rakúsko-uhorské pluky útokom zaujali dobrotedorské predmostie.

Pri Zlotej Lipe a Dnjestri polozenie je nezmenené.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Spojenecké čaty na všetky strany odbijajú Rusov.

Úradná zpráva vydaná 23. júla.

V južnom Pofsku, vo Volani a pri hornom toku Buga bitka trvá ďalej.

Proti odseku Bugu medzi Kamionkou Štrumilovou, Kristinopolom a Šokalom, na východnom brehu ktorého zariadili sme niekoľko mostných posícií, nepriateľ hodil do boja veľmi veľké sily. Na jednotlivých bodoch od našich streleckých zákop na 300 krokov predral sa napred. Na iných miestach prišlo k ručnému zápasu. *Rusov všade odrazili sme za veľkých ich ztrát*.

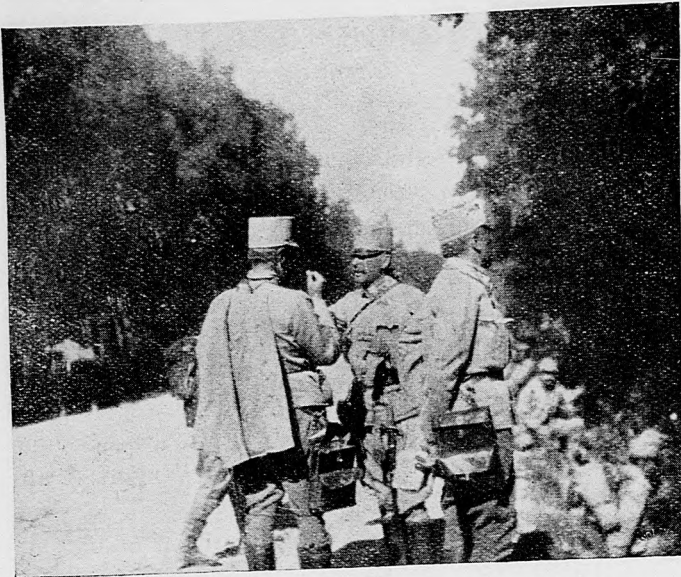
Od Šokalu na juhovýchod meno Kopala nosiaci 10. jágorský bataillon z príležitosti jedného svojho odvažlivého útoku od boku zajal 3 dôstojníkov a 342 chlapov.

Medzi Bystricou a Vislou čaty arcikniežata Jozefa Ferdinanda nepriateľa zahnavy na Belšyce a za Vronov.

Od Visly na západ, od ústia Pilice na hor, spojenci postúpili po riekú a po oblúk ivangorodských opevnení. Pri Kozieniciach naše čaty ešte bojujú s nepriateľskými zadnými vojami.

Na ostatných časťach frontu polozenie je vo všeobecnosti nezmenené.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Z bojišťa v Bessarábii: Generál na hradскеj.

Nemecko-ruská vojna.

Hindenburg v práci. — 29 tisíc ruských zajatcov.

Úradné zprávy z východného bojišťa.

17. júla. Offenzíva, ktorá pod hlavným velením maršalla Hindenburga pred niekoľkými dňami začala sa na tomto bojišti, viedla ku veľkým úspechom. Armáda generála pechoty Belowa, ktorá 14. júla pri Kuršanoch a odtiaľto na sever prešla cez rieku Vindavu, pokračovala vo svojom víťaznom napredovaní. Naša jazda viackrát odohnala nepriateľskú jazdu. 11 dôstojníkov a 2450 hláv mužstva padlo do zajatia; 3 kanóny a 5 strojových pušiek sme ukoristili. Medzi zajatými dôstojníkmi je aj veliteľ 18. ruského streleckého pluku.

Armáda delostreleckého generála Gallwitza na okolí od Mlavy na juh a na juhovýchod napadla posíciu Rusov, ktorú od počiatku marca opevnili každým prostriedkom opevňovacieho umenia novej doby. Skvele prevedeným útokom armáda prelomila a zaujala od Prasnyša na severozápad a na severovýchod tri jednu za druhou ležiace čiaru nepriateľa a prišla ku Dzieulinu a Lipe.

Pod tlakom vychodiacim z obidvoch miest, otrásení a znova napadnutí Rusi, po vyprázdnení Prasnyša dňa 14. júla cúvli na zadnú ochrannú čiaru, ktorú medzi Ciechanovom a Krasnoselcom od dávna pripravili a vybudovali. Nepriateľa tvrdo prenasledujúce nemecké čaty už 15. júla napadly a od Bzielony na juh v šírke 7 kilometrov prelomily aj túto posíciu a nepriateľa prinútily utiahnúť sa. Útočiacich podporovali čaty delostreleckého generála Scholza, ktoré nepriateľa od Kolna prenasledujú. Od včerajška Rusi pozdĺž celého frontu medzi Pissou a Vislou utahujú sa ku Narevu.

V tieto dni pri armáde generála Gelwitza zajali sme 88 dôstojníkov a 17.000 mužov, ukoristili sme 13 kanónov (medzi nimi jeden ťažký kanón), 40 strojových pušiek a 7 prístrojov na hádzanie mín; pri armáde

generála Scholza korist vzrástla na 2500 zajatcov a 8 strojových pušiek.

18. júla. Časte armády generála Belowa náhle do boja hodené posily Rusov pri Auzi zbily, zajaly z nich 3620 mužov, ukoristily 6 kanónov a 3 strojové pušky a teraz ich prenasledujú vo východnom smere. Iné časte armády od Kuršanov na severovýchod bojujú; od tejto obce na východ útokom zaujaly najprednejšiu neprateľskú posíciu.

Medzi Pissou a Vislou Rusi pokračujú v cúvaní. Čaty generálov Scholza a Gallwitza sú im za päťami. Kde nepriateľ v svojich pripravených posíciach ešte odporoval, tam ho napadly a porazily. Tak čaty generála Scholza napadly obce Poremby, Wyk a Ploščice. Do sväzku armády generála Gallwitza prínáležajúce pluky prelomily pevne vybudovanú posíciu Mlodziatovo—Karnievo. Počet zajatcov sa značne rozmnožuje. Ukoristili sme ďalšie 4 konóny.

Od Pilice na sever až po Vislu Rusi sa tiež začali utahovať. Naše za nimi tiahnuce čaty v krátkych prenasledujúcich bojoch zajaly 620 Rusov.

Nemecké čaty zaujaly Tuckum a Schiux. Windau sme obsadili. Počas prenasledovania pri Altauzi porazeného nepriateľa, včera sme prišli na vidiek okolo Hofzumberge a odtiaľ na sever sa rozprestierajúci. Od Mitavy na západ nepriateľ drží jednu svoju vopred pripravenú posíciu.

Od Popeljan a Kuršanova na východ bojujeme. Rusi medzi riekami Pissa a Skva svoje posície ktoré sme viacnásobne prelomili, vyprázdnilí a utiahli sa ku Narevu. Tu bojujúce nemecké rezervy a landwehrové čaty v bojoch posledných dní na lesnatom a močaristom vidieku, prajnom všelijakému nepriateľskému odporu, docielily výtečné výkony. Armáda Generála Gallwitza ďalej postúpila. Táto armáda teraz v celej svojej plnosti stojí na čiare Nareva od Ostrolenky a Novo-georgievská na juhozápad. Kde Rusi v svojich opevneniach a predmostiach nenašli obrany, už sa aj utiahli cez Narev. Počet zajatcov tu vzrástol na 101 dôstojníkov a 28.760 hláv mužstva,

Aj v Poľsku od Visly a Pilice na západ Rusi tiež ďalej cúvajú na východ.

20. júla. V Kurlande Rusov pri Gross-Schmardene (od Tuskuma na východ) pri Grünwalde a pri Usinejene sme odtiskli. Nepriateľ aj od Kuršan na východ cúva pred našim útočením.

Severne od Novogrodu pozdĺž Narewa nemecké čaty dostaly do svojej moci nepriateľské posície, od vtoku potoka Skroda do potoka Pisa na sever. Znova prišli domobranecké čaty, ktoré sa tu prvý raz dostaly do ohňa, sa zvlášte vyznačily. Od vtoku Skvy na sever dosiahli sme Narew.

Na severozápadnom Brehu postavené stále opevnenia Ostrolenky sme obsadili.

Od Visly na juh naše čaty postúpily napred až po posíciu Blonie-Grojec. Tu Rusi v bojoch zadných vojov utratili 560 zajatcov a 2 strojové pušky.

21. júla. Nepriateľ od Popeljan a Kuršan na východ pred našimi napredujúcimi čatami cúva. Od Šavle na západ útokom sme zaujali a obsadili posledný nepriateľský šianc a v prenasledovaní pokračovali sme vo východnom smere.

Pri Dubine, od Rossien na východ, *jedon útok Nemcov prelomil ruské čiary*. Nepriateľ aj tú cúvol.

Od hradskej Mesampol—Kovno na juh jedno naše napredovanie malo za výsledok zaujatie dedín Kiekierysky a Janowka. Zaujali sme tri, jedna vedľa druhej ležiace ruské posície. Zarovnak úplný zdar mal útok nášho landwehru, ktorý od Novgorodu na sever urobil proti ešte bráneným nepriateľským posiciám. *Rusi, zanechujúc 2000 zajatcov, cúvli*.

Dalej na juh pri Nareve jedno pevné dielo rozanskej prednej posície útokom sme zaujali a ukoristili 3 strojové pušky. Nepriateľ pozdĺž tejto rieky probuje vyvinúť húževnatý odpor. Jeho zúfalé protiútoky, ktoré urobil so svojimi z posícií pri rozanskom, pultuskom a novogeorgijevskom predmostí náhle odtiahnutými čatami, sa zmaril. *Rusi utrpeli ťažké ztráty. V našich rukách ostalo 1000 zajatcov*.

Posícia na čiaie Blonie—Grojec nepriateľovi dovolila len krátke postátie. Rusi prinútení našim, z každej strany zosilnievajúcim tlakom od Grojecu na západ, začali sa vzdávať svojich opevnení a začali cúvať na východ. *Naše čaty sú im za päťami*.

22. júla. Naše od Šavle na severovýchod koncentricky napredujúce čaty, uprostred zdarných bojov, **zaujaly 4150 Rusov**. Krem toho ukoristili 5 strojových pušiek, veľa batožiny a jednu pionírsku osadu.

Následkom prefatia sa pozdĺž dolnej Dubisse, napredujúce nemecké stĺpy prišli na okolie Grynki—Gudziuny. Na ceste útokom vzaly do svojej moci viac nepriateľských posícií. Rusi na celom fronte, siahajúcim od jazera Rakievo po Njemen, cúvajú. Od cesty Mariampol—Kovno na juh vytrhnutú špáru sme rozšírili a ďalej na východ priestor získali. Štyroch dôstojníkov a 1210 chlapov sme zajali a ukoristili 4 strojové pušky.

Pri Narewe nepriateľ zastavil svoje beznádejné protiútoky.

Od Visly na juh, Rusov odtiskli sme *do zväčšenej posície predmostia Varšavy, do čiary Blonie—Nadaržyn—Gora Kalvaia*.

Úradné zprávy z juhovýchodného bojišťa.

17. júla. Keďže spojenecké čaty v posledné dni pri Bugu a medzi Bugom a Vislou zaujaly celý rad ruských predných posícií, včera na celom tomto fronte pod velením maršalla Mackensena vyvinuly sa väčšie bitky.

Od Vieprza na západ na okolí rozprestierajúcim sa od Krasnostavu na juhozápad *nemecké čaty prelomily čiary nepriateľa*. Dosiaľ nám zostalo v rukách čo zajatcov 28 dôstojníkov a 6380 mužov a ukoristili sme 9 strojových pušiek.

Od hornej Visly na západ aj armáda generálobersta Woyscha znova započala ofenzívu.

18. júla. Ofenzíva armády generálobersta Woyscha mala nasledovný výsledok: naše čaty dňa 17. júla predpoludním v prudkom nepriateľskom ohni pred hlavnou posíciou nepriateľa, vybudovanou každým prostriedkom, na úzkom mieste predraly sa cez drôtový plot a vytrhnúť cez túto špáru v šírke 2000 metrov zaujaly nepriateľove zákopy. Behom dňa miesto prelomenia v húževnatom boji z blízka rozšírili a hlboko vnikli do nepriateľskej posície. Do večera moskovský gardový armádny sbor, protivník našich landwehrových a rezervných čiat, bol porazený. V noci začal cúvať za odsek Ilzanka (od Zwolena na juh). Medzitým utrpel ťažkú ztratu. 2000 ľudí sme zajali, 5 strojových pušiek sme ukoristili.

Medzi hornou Vislou a odsekom Bugu bitka vedie sa pod velením maršalla Mackensena. Rusov nemecké čaty sohnaly s výšin medzi Pilačkoviciami (od Piaškov na juh) a Krasnostavom. Obe obce útokom zaujaly. Jeden znova do boja hodený sibírsky pluk nevedel odstrániť porážku. Zbili sme ho. Viac tisíc Rusov sme zajali.

19. júla. Nepriateľ, ktorého 17. júla na okolí rozprestierajúcom sa od Sienna na juhozápad armáda generálobersta Woyscha odrazila, za odsekom Ilzanka vo svojich vopred pripravených posíciách probuje pristaviť prenasledovanie. Predné posície nepriateľove pri Cienilove hrdinský sliezsky landwehr už včera popoludní útokom zaujal. Tieto čaty v noci vnikli do nepriateľskej hlavnej posície ležiacej za spomenutými prednými posíciami.

Z bojišťa pri Lembergu: Opustená ruská strelná zákopa.

Podobne sa začína kláť nepriateľský front pri Kazanove a Baranove. Rozhodnutie je blízko. Medzi hornou Vislou a Bugom boj pod hlavným veliteľstvom generála Mackensena stojacej spojeneckej armády cez celý deň neklesajúcou prudkosťou trval. Pri Pilaškoviaciach—Krasnostave, kde sa nemecké čaty prefaly, Rusi najzúfalejším napnutím svojich síl usilovali sa odstrániť porážku. Jednu svoju nedotknutú gardovú divíziu vrhli do boja, ale naše čaty aj túto zbily. Ďalej na východ až po okolie Graboviecu rakúsko uhorské a nemecké čaty vynútily priechod cez Wolicu. Pri Šokale

20. júla. Landwehrové a rezervné čaty generála Woyrscha nepriateľskú presilu úplne vyhnali z pozícií pri Ilzanke. Každý protiútok náhle do boja vrhnutých ruských rezerví sme odrazili. *Vyššie 5000 zajatcov padlo Nemcom do rúk.* Naše čaty porazenému nepriateľovi sú za pätami. *Naša jazda už prišla ku železničnej čiare Radom—Ivangorod.*

Medzi hornou Vislou a Bugom cúvajúceho nepriateľa prenasledujeme.

21. júla. Nemecké čaty generála Woyrscha, počas prenasledovania včera prišli ku napred potisknu-

Štábní dôstojníci odoberajú telefonické a vzducholodné zprávy.

a odtiaľ na sever rakúsko-uhorské čaty cez Bug postúpily napred.

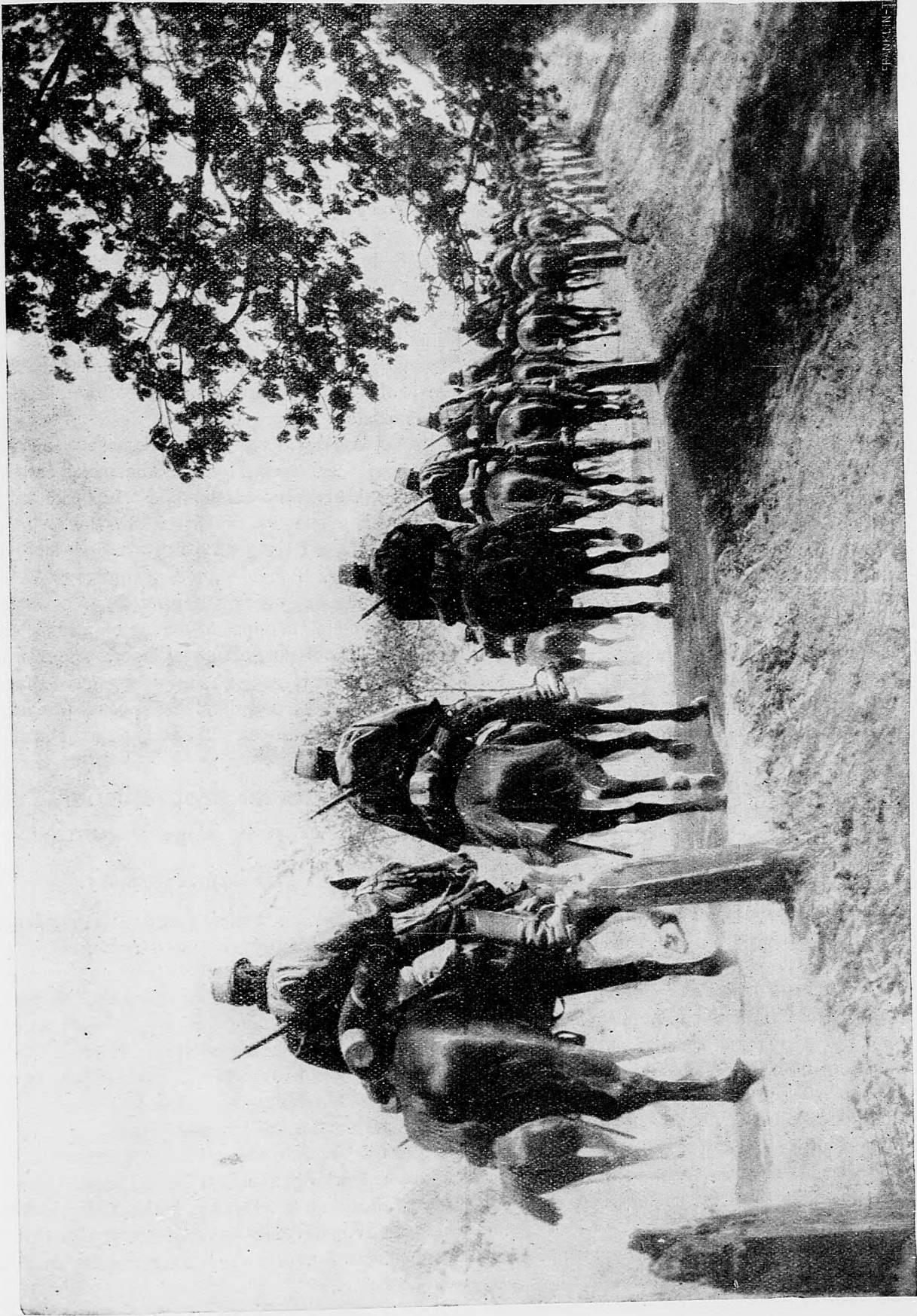
Pod nátiacim účinkom týchto zdarov *nepriateľ medzi Vislou a Bugom na celom fronte cúvnal.* Nepriateľ už len od Krasnostavu na západ probuje vyvinúť odpor na tom mieste, kde sme sa prefali. Rusi utrpeli ťažkú porážku. Nemecké čaty a pod velením podmaršalla Arza bojujúci armádny sbor len medzi 16. a 18. júlom zajaly spolu *16.350 Rusov a ukoristily 23 strojových pušiek.*

Našli sme písomný rozkaz, dľa ktorého správa nepriateľskej armády bola odhodlaná, aby bez každého ohľadu na svoje ztráty do konečna držala nami už zaujaté pozície.

tej pozícií predmostia od Ivangorodu na juh. Okamžitým útokom *zaujaly nepriateľské čiaru pri Vladoslavove.* O susedné čiaru ešte bojujeme.

Medzi horným tokom Visly a Bugom nepriateľ znova sa postavil proti čatám maršalla Mackensena. Napriek jeho húževnatému odporu rakúsko-uhorské čaty pri Škrzynieci—Niedrzvici—Male (od Lublina na juh-západ) nemecké oddelenia ale od Piaškov na juhovýchod a Krasnostavu na severovýchod *vtrhly do nepriateľských pozícií.* Útočenie napreduje.

22. júla. Nemecké čaty armády generála Woyrscha smelým vytrhnutím prekazily posledné pokusy nepriateľa, aby svoje zbité voje pristavil pred opevneniami Ivangorodu. Cez poludnie naši hrdinskí

Z halléského bojiště : Husáři na lemberskéj hradskej.

ým
ove.

atel
ena.
čaty
iho-
ový-
itel-

arsta
po-
pred
nski

sliezski vojaci útokom zaujali veľkú posíciu predmostia Lagov—Lugovavola, *hneď potom spolu s rakúsko-uhorskými čatami nepriateľa na celom fronte zahnali sme späť do pevnosti, ktorú sme už úzko obkolesili.* Od Ivanogrodu na severozápad rakúsko-uhorské čaty na západnom brehu Visly ešte bojujú. Včera sme zajali vyše 3000 Rusov a ukoristili 11 strojových pušiek.

Medzi Vislou a Bugom bitka pod velením maršalla Mackensena trvá ďalej. Od Lublina na juhozápad rakúsko-uhorské čaty zase postúpily napred. Medzi Sienickavolou (od Rejoviec južne) a Bugom útokom sme zaujali široké odseky nepriateľskej posície.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostach bojišta proti Francúzom a Angličanom vydal nasledovné úradné zprávy:

18. júla Proti víškom pri cintorine v Souchez urobený útok Francúzov sme odrazili.

V Argonnách čiaru, ktorá sa dostala do našej moci, menšími zdarmi sme ešte opravili.

Na výšinách Les Eparges boj ešte trvá.

V Lotharingii naše čaty odbily napredovania nepriateľa, ktoré sa staly pri Embermenyle (od Luneville na východ) a na okolí Ban de Sapt.

19. júla. Na okolí Soucheza, kde sa deň pokojne minul, v noci bola živšia válečná činnosť. Útok Francúzov, urobený proti Souchezu, sme odbili. Od tohto na juh oprobované útoky nepriateľa naša palba prekázala.

Na fronte medzi Oisne a Argonnami byly viacnásobné živé delostrelecké a mínové boje. V Argonnskej hore nepriateľ pokúsil sa o bezvýznamné slabé útoky.

Na výšinách Maasa od Les Epargasu a Franchée na juhozápad so zamieňavým výsledkom ďalej sme bojovali. Naše čaty svoje 17. t. m. dosiahnuté malé miestne výhody znova utratili. Traja dôstojníci a 310 hláv mužstva sa dostalo do nášho zajatia.

20. júla. V súvisi s hodením jednej míny pri kaštieli Googe, od Yperna na východ, Angličania na oboch stranách cesty Hooge—Ypern začali útočiť. Útok pred našimi posíciami sa rozpadol; miestami pre palbu nášho delostrelectva ho vôbec ani nemohli previesť. Šachtu pre míny Angličania obsadili.

Pri Souchezi útoky s ručnými granátmi sme odbili.

Na okolí Albertu Francúzi po živej kanonáde pokúsili sa napredovať proti našim fricourtským posíciám. Nepriateľa sme odbili.

21. júla. Vo východnej čiasťke Argonn naše čaty cieľom zlepšenia svojej posície útokom zaujaly ešte niekoľko francúzskych zákop; 5 dôstojníkov a 375 hláv mužstva zajaly a jednu strojovú pušku ukoristili.

Vo Vogézoch na okolí Münstera bol tvrdošijný boj. Francúzi naše posície od Münstera na sever, medzi Lingekopfom a Mühlbachom, viackrát napadli.

Útoky sme odbili. Na jednotlivých miestach do našich posícií vniknutého nepriateľa v rozhorčenom ručnom boji sme museli odtiaľ vybiť. Od Reichsackerkopfu na juhozápad jednu čiasťku našej zákopy nepriateľ drží ešte obsadenú. Napadnutý front a naše susedné posície po Diedolshausen a Hilsenfirs vo dne v noci byly pod prudkou nepriateľskou palbou. 4 dôstojníkov a asi 120 hláv mužstva, zväčša alpských jágrov, sme zajali.

Jeden nemecký lietací stroj pri Pathaumme prinútil jedno francúzske lietadlo spustiť sa na zem. Lietadlo neporúchané dostalo sa do našej moci.

Na mesto Kolmar nepriateľskí letúni hodili bomby. Desiat bomb padlo na domy a ulice mesta. Jeden mešťan zomrel, jedna žena bola ranená.

22. júla. V západnej čiasťke Argonn naše čaty postúpili napred. Medzi riekami Maas a Mosel byly čulé kanónové boje. Od Leintrey na juh francúzske útoky rozpadly sa bezprostredne pred prekážkami našich predných posícií.

Vo Vogézoch od Reichsackerkopfu na juhozápad nepriateľ včera šesťkrát útočil; bavorské čaty odbily ho s veľkými, krvavými ztratami. Naším protiútokom späť sme vzali tú čiasťku zákopy, ktorá bola ešte v rukách nepriateľa a pri tejto príležitosti zajali sme 137 alpských jágrov, medzi nimi 3 dôstojníkov. Večer sme i pri Sondernachu odrazili nepriateľa.

Jedon biplan nepriateľa v palbe našich obranných kanónov spadol do parroyskej hory. V povetných nad dolinou svedených bojoch, traja nemeckí letúni zvířazili voči trom svojim nepriateľom; počas prenasledovania dvoch prinútili, aby sa v doline Phanner spustili na zem.

Vojna Turecka proti Rusom, Francúzom a Angličanom.

Turecké úradné zprávy.

O udalostach bojišta proti Rusom, Angličanom a Francúzom hlavný válečný stán turecký vydal nasledovné úradné zprávy:

Dňa 16. júla pri Ari Burne bola obapolná slabá palba na pravom krídle a občas mínový boj.

Pri Sed il Bahre nepriateľ pred našim pravým krídlom pomocou osvetľujúcich pístolí do ranných hodín viedol prudkú palbu pechoty a strojových pušiek.

Naše anatolské batterie v noci na 16. júla bombardovaly nepriateľské tábory pri Teke Burne, Sed il Bahre a Mortullimane. Pri Teke Burne bombardovanie zapríčinilo oheň a výbuchy, ktoré trvaly do rána. Tieto batterie 17. júla opäť bombardovaly pri Sed il Bahre nachodiaci sa nepriateľský tábor a veľký zmätok zapríčinily v ňom.

Po zakončení bitky pri Kalatelnaine 16. júla nepriateľ s jednou čiasťkou svojich válečných síl pokúsil sa o útok proti nášmu ľavému krídlu. Útok sme odbili.

V bitke 15. júla nepriateľ utratil i jedného delostreleckého plukovníka.

V bitke 14. júla štyri nepriateľské loďky s potravnými článkami a municiou utonuly. Na našom pravom krídle Angličania ztratili 200 mrtvých pred jednou výšinou, ktorú naša jedna kompánia bránila.

18. júla. Pri Sed il Bahre rano jedna čiastka nepriateľských válečných síl na našom ľavom krídle napadla jednotlivé strelecké zákopy. Nepriateľa vlákali sme do streleckých zákop a zničili sme ho. Niekoľkých Francúzov sme zajali.

Naše anatolské batterie prudko bombardovali tábory nepriateľa v Teke Burnu a miesta, kde vykladá na breh vojsko, zapríčinili oheň, ktorý trval za polhodiny a ktorý sprevádzaly výbuchy pušného prachu.

V bitke pri Kaleš-ul-Nedšime zbitý nepriateľ nepokúsil sa o novší útok. Nepriateľ ďalej odváža svojich ranených na lodiach južným smerom, čo pred dvoma dňami bol započal.

Na ostatných frontoch významnej udalosti sa nestalo.

19. júla. Pri Ari Burne z jednej v našom centre nachodiacej sa zákopy ku nepriateľovi napred vykopanú podzemnú šachtu vyhodili sme do povetria, čím sme viac nepriateľských šiacht spustošili. Dve silné nepriateľské oddelenia, ktoré sa chcely zúčastniť bojov predných stráž, sme odbili a zapríčinili sme im ťažké ztraty. Naši delostrelci odbili dlhý stĺp nepriateľskej pechoty, ktorý sa poberal ku posilneniu ľavého krídla nepriateľa. Medzi Francúzmi, ktorých sme 19. júla v streleckých zákopoch nášho ľavého krídla zajali, sú aj, ťažko ranení dôstojníci. Naše anatolské batterie v noci na 20. júla a v ten deň bombardovali tekeburnský tábor nepriateľa a miesta, kde čaty vykladá na breh, jako aj v Mortolimane nachodiace sa nepriateľské čaty.

Naše napred potisknuté čaty v noci na 18. júla od Kalak el Nedjimu na východ napadly pravé krídlo nepriateľa a po štyrihodinovom boji prinútili ho k ústupu. Naše delostrelectvo potopilo potravnými článkami naloženú loď. Jedna čiastka ku nepriateľskej armáde násilne assentovaných moslemínov 14. júla preskočila k nám. V bitke svedenej 14. t. m. pri Kalad ul Naime ztratu nepriateľa možno šacovať na dvetisíc ľudí. Jedno oddelenie našich dobrovoľných letúňov v noci na 18. júla napadlo jeden nepriateľský tábor a vrátilo sa s veľkou korisťou.

Na ostatných frontoch významnej udalosti sa nestalo.

20. júla. Na dardanellskom fronte významnej udalosti sa nestalo. Jedna šachta, ktorú sme 19. júla vyhodili do povetria, práve nad jednou nepriateľskou protivnou šachtou vyletela do povetria. Tam pracujúcich nepriateľských vojakov nadol rúcajúca sa zem zasypala. Z ostatných bojišť niet čo oznámiť.

Ztrata Angličanov pri Dardanellách.

Londýnsky «Times» upozorňuje na to, že Angličania pri Dardanellách dosiaľ utratili 42.434 ľudí, to jest viac, ako v búrkej vojne, v ktorej utratili dovedna len 38.156 ľudí.

Londýnska Reuterova agencia oznamuje: Ministerpredseda Asquith v nižšej snemovni vyhlásil, že pri Dardanellách súhrnná ztrata floty a suchozemných válečných síl dosiaľ je nasledovná: 8084 mrtvých, 26.814 ranených, 7563 zmizlých.

Koncentrovanie anglických čiat.

Athény, 20. júla. Dľa zprávy časopisu «Hestia» Angličania na Malte koncentrovali novú 45.000 hláv počítajúcu armádu. S týmto vojskom posilnia anglickú armádu pri Dardanellách. Udajne už aj 50 dopravných lodí mešká v Malte, aby vojsko odviezly ku Dardanellám.

Offensíva Turkov na Kaukaze.

Kopenhága, 21. júla. «Berlingske Tidende» oznamuje z Petrohradu, že Turci na Kaukaze začali veľkú offensívu. Turecké vojská na každom bode kaukazského frontu začaly útočiť na Rusov.

Vojna na mori.

Potopený taliansky križiak.

Úradná zpráva vydaná 18. júla.

Jedna z našich podmorských korvett dnes rano od Raguzy na juh potopila a potopila taliansky križiak «Giuseppe Garibaldi.» Križiak za 15 minút utonul.

Veliteľstvo floty.

Potopenie talianskeho križiaka «Giuseppe Garibaldi.»

Z Lugana oznamujú, že o potopení talianskeho pancierového križiaka «Giuseppe Garibaldi» pondelkové ranné časopisy talianske neprinášajú ešte ani jedného slova.

Berlínsky časopis «Post» píše o potopení pancierového križiaka «Giuseppe Garibaldi» ustáľuje, že talianska válečná flotta teraz má už len šesť opravdovú válečnú cenu majúcich pancierových križiakov, lebo z rokov 1892. a 1885. pochodiacie pancierové križiaky «Vettor Pisani» a «Marco Polo» sú už úplne zastaralé.

Časopis «Börsencourier» píše: Rakúsko-uhorské válečné námorníctvo novou, slávnou stranou obohatilo svoju históriu. Už mnohokrát veľkú škodu urobilo nepriateľovi bez toho, žeby ono bolo utrpelo ztraty, čo je tým významnejšie, lebo poukazuje na neohrozenú aktivitu rakúsko-uhorskej floty.

Časopis «Berliner Tageblatt» potopenie talianskeho pancierového križiaka «Giuseppe Garibaldi» vyhlasuje za novší hrdý zdar rakúsko-uhorskej floty.

«Berliner Lokalanzeiger» píše: Zas poslali na dno mora jeden taliansky križiak. Ztraty talianskej floty ustavične vzrastajú. Zvedaví sme, jako budú Taliani okrášľovať túto novú ztratu. Možno ustáľiť, že prirodzená poloha pohraničného vidieku neni rozhodujúcim činiteľom zdarov rakúsko-uhorských podmorských lodí. Zdar o veľa viac treba pripisovať obozret-

nosti a sile nášho spojenca. Rakúsko-uhorská flotta neskryje sa pred nepriateľom, lež ho napadne, kde ho zastihne. Pre toto vítame novší slávny skutok našich spojencov.

Rotterdam, 24. júla. Dľa washingtonskej zprávy Reuterovej agencie, výpoveď americkej noty, že Amerika «za nepriateľský skutok bude považovať», jestli nemecké podmorské lode aj nabadúce zapríčinia smrť amerických občanov, tak treba rozumieť, že v páde ďalšieho znebezpečovania amerických občanov, nasledovalo by pretrhnutie priateľského pomeru medzi Amerikou a Nemeckom.

Francúzska podmorská loď utonula.

Frankfurt, 25. júla. Genfský zpravodajca časopisu «Frankfurter Zeitung» zo spoľahlivého prameňa sa dozvedel, že francúzska podmorská loď «Joule» od 23. apríla nedala vedieť o sebe. O lodi odtedy nedošiel žiadon chýr, teda loď iste utonula.

Cez desať dní 120 tisíc ruských zajatcov.

Novšiu offensívu proti Rusom nemecké a rakúsko-uhorské čaty začaly 14. júla. Dľa úradnej zprávy hlavného stánu nemeckého, general *Below* s jeho čatami od 14. do 24. júla zajal 27.000 Rusov, ukoristil 25 kanónov a 40 strojových pušiek. Zbil V. ruskú armádu, po desať dní trvajúcich neprestajných bojoch, po desať dňovom marši a prenasledovaní Rusov, pri Rozaline Sadove prinútil ich ku bitke, v ktorej ich zbil a zcela rozprášil, tak že pred Rigou a Mitauou sotva budú môcť postáť a ďalej sa brániť. Generáli *Gallwitz* a *Scholz* zajali 41.000 Rusov, ukoristili 4 kanóny a 90 strojových pušiek. Veliteľ generál *Woyrsch* a maršall *Mackensen*, ku ktorým patria aj čaty arcikniežata *Jozefa Ferdinanda* a generála *Böhm-Ermolliho*, zajali 50.000 Rusov, ukoristená zbraň a válečné vystrojenie, není sú ešte ustálené. Pred Varšovou najnovšie zajali 1750 Rusov a ukoristili 2 strojové pušky. *Počet behom 10 dní zajatých Rusov súhrnom činí teda 120.000*

Barbárstvo Talianov vo Friaule.

Viedeňským novinám «Reichspost» oznamujú z Gorice: Taliani, ktorí ako «osloboditelia» vtrhli do Friaulu, zpáchali tam také barbárstvo, aké nemá páru v terajšej celej svetovej vojne. Tak talianski vojaci na koňoch v obci Farra na soche jeho veličenstva kráľa probovali šablami zťaf hlavu. Poneváž sa im to nepodarilo, zrutili celú sochu a k oslave tohto barbárstva zariadili veľkú hostinu. Spití Taliani potom chodili po obci a vykrikovali, že tak urobia s každým rakúšanom.

Do Cormonsu zvláštnou slávnosťou vtiabli berseglieri. Obklúčený vojenskými dôstojníkmi na čele talianskeho bataillonu, za hrozného hluku ostrebaných vojakov, na koni vtiabol ta nový mešťanosta. Tento ako irredensta

vôbec známy človek, volá sa *Pertssiny*, ešte pred vypuknutím vojny utiekol do Talianska. Podmešťanostu menom *Ponzera* v okovách odvliekli do Talianska. K zväčneniu pamiatky tohoto hrdinstva, potom zariadili veľkú hostinu, po ktorej zpiti vojaci s výkrikami «abasso», zničili svetochýrny pomník cisara *Maximiliana I.*

Vo Friaule a na území celej Brdy z trafik a úradných stavaní postrhaly orlov a vzali so sebou ako odznaky víťazstva.

V obciach *Mossa* a *S. Lorenzo di Mossa* starcov, ženy a deti revolverami a bajonettmi nútli, aby viedli ich predstráže a ukázali im, kde sa nachodia uhorsko-rakúske posície.

Letné valné zasadnutie spišskej stolice.

Stoličný výbor spišskej stolice 14. júla vydržiaval svoje letné zasadnutie. Zo štvrtročnej zprávy podžupana podávame nasledujúce veci: Stolica s povedomou hrdosťou v svojej zápisnici zvečnila slávyplné válečné skutky cis. a kráľ. 6-eho vojenského sboru, ako i najvyššie uznanie hrdinskosti uh. kráľ. košického 9. honvédskeho a cis. a kráľ. 85. pešieho pluku a telegrafične pozdravila hrdinských bojovníkov. Veliteľ 85. pešieho pluku, sídiaceho v Levoči, plukovník *Fridrich Balling*, z príležitosti nášho hrdinského napredovania 25. júna hrdinskou smrťou zomrel na haličskom bojišti. Stolica na patričnom mieste telegrafične vyslovila svoju sústrasť. Sláva jeho pamiatke! Na druhú uhorskú válečnú požičku obecenstvo stolice značilo o 200.000 korún viac, ako na prvú. V minulom štvrtroku stolica na válečné ciele dala 205 vozov so záprahom a z vojenských koňských nemocníc na hospodárske potreby dostala 96 koní. Na válečné vystavné ciele poslala stolica 80 a ku opatrovaní vojenských koní 100 robotníkov. Pri assentírke 18-ročných 65 percentov uznali za súcich. Požiare boly: V Ondrišlu, v Dravci, v Lechnici, vo Vyšných Ružbachoch, v Levoči, v Markušovciach, v chotári obce *Odorin* a v *Popráde*. Veľký oheň zúril 2. júla v obci *Kolčovo*, ktorému 43 domov s pobočnými staviskami a veľký počet domácich zvierat padlo v obeť. Škoda obnáša vyše 200.000 korún, z čoho sa následom poistenia vynahradí len asi štvrtá čiastka. Čo sa stavu verejného zdravotníctva týka: v levočskej vojenskej rezervnej nemocnici vystúpil flakový týfus v 43 pádoch, zomreli dvaja. Na brušný týfus onemocnelo asi 100 vojakov, ktorí ako ranení alebo chorí prišli z bojišta, zomrelo 30 percentov. Na koleru zomreli v *Gelnici* dvaja cigáni, v *Levoči* päť cigánov a v *Markušovciach* dve osoby. Z tej príčiny vládny komisár levočský zakázal odpust. Skrzc prísne prevedené ochranné poriadky podarilo sa prekaziť šírenie epidemie. Ohľadom poľného hospodárstva oznámil podžupan, že žitá sľubujú slabú, jačmeň a ovos strednú a zemiaky dobrú úrodu. Zeleniny a fazule bude viac ako po iné roky. Potravny bude menej ako inokedy a na vývoz nemožno rátať. Počet rožného statku následkom vojenského rekvirovania veľmi ubudol,

následkom toho v stolici neslohodno už viac statku kupovať a zo stolice pre vojsko vyvážať. K spomoženiu Šárišanov, oškodených ruským vtrhnutím, stolica obetovala 1000 korún, a pre pohorelcov obce Kolčovo 300 korún. Tridsaťosmym spišským obciam, veľmi obťažným útratami vychovávaní opustených dietok, minister vnútra dal 10.500 korún štátnej podpory. Do Gelnice bol vyvolený za hlavného slúžneho Ladislav Farkas, podslúžny levočský a do Starej Lubovne Béla Horti, podslúžny kéžmarský; na dve uprázdnené podslúžnovské stanice vyvolili dr. Artura Blazsura a dr. Aristida Váradya Szakmáryho, prvý poslaný je do Starej Vsi a druhý do Podhradia. Podslúžny dr. Gejza Kurovszky zo Starej Lubovne preložený je do Soboty, podslúžny Gejza Medgyessi z Podhradia do Starej Lubovne a podslúžny Dyonys Ujházi zo Starej Vsi do Kéžmarku. Podslúžnych dr. Kurovszkyho a Medgyessiho nadžupan vymenoval za čestných hlavných slúžnych. Spišsko sobotský podslúžny Gábor Majunke odobral sa na odpočinok. Starolubovenský dekan farár Ján Csumitta ozval sa v záujme veľkej obce Stará Lubovňa, aby obyvateľstvo dostalo vynáhradu za tú veľkú škodu, ktorú utrpelo následkom premaširovania, ubytovania vojska, veľkého počtu nemocných vojakov a opatrovania haličských uprechlíkov. Podžupan s povďačnosťou uznal vlasteneckú obetivosť Starej Lubovne a okolia a sľúbil, že urobí všetko možné ohľadom nahradenia spomenutej škody. Stolica uzavrela, že ku vláde zadá prosbu, aby ohľadom na žatvu v našej stolici čas narukovania z 15. augusta preložený bol na 10. septembra.

Stoličný výborník.

Ceny potravných článkov.

Zaiste netreba nám obsírnejšie vysvetlovať, že v čas vojny jednou najhlavnejšou otázkou je stravovanie jak armády, tak doma ostavšieho obecnstva. Bojujúca armáda v ničom nesmie trpieť nedostatok. Ako je najvyšším významným zaopatrením armády muníciou, práve tak významným je aj stravovanie vojska. Prirodzeným následkom toho je, že cena potravných článkov postupuje, za jedno preto, že armáda je veľkým konsumentom, za druhé ale preto, že pracovných rúk okolo dôroby potravných článkov následkom narukovania ubudlo.

Vláda, jako z jej nariadení vysvitá, z náležitou obozretnosťou a dôslednosťou pilne pracuje na tom, aby otázku stravovania riešila v plnej miere tak, ako je to za terajších mimoriadnych pomerov možné. Úrodu hlavných plodín vzala pod zátvor, ustálila najvyššie ceny zbožia, porobila poriadky kto koľkým množstvom obilia môže sa zaopatriť na celý gazdovský rok, ustálila dva dni v týždni, v ktoré neslobodno jest mäso, čo prajne vplýva na klesanie ceny mäsa. Samo sebou rozumie sa, že pri všetkých týchto krokoch vláda má v prvom rade na zreteli záujmy a potreby armády, aby tí, ktorí tam na fronte krv vylievajú za vlasť, boli zaopatrení všetkým, čo potrebujú, aby nedostatok v ničom netrpeli.

V krruhoch obecnstva potahom toho nariadenia, ktorým vláda ustálila najvyššiu cenu zbožia a múky, vyskytla sa žiadosť, aby vláda ustálila aj najvyššiu cenu iných potravných článkov, menovite aby ustálila najvyššiu cenu mäsa, masti, slaniny, sadla, tedy mäsičných a masných článkov.

Potahom na túto žiadosť z príslušného miesta sdeľujú, že takýto poriadok by bol veľmi ostrou dvojsednou zbraňou. Ustálenie najvyšších cien má vôbec vážne ujmy a fahá za sebou aj isté nebezpečia. Ku príkladu skutočným pomerom nezodpovedajúca maximálna cena veľmi ľahko by zapríčinila, že by patričný obchodný článok úplne bol zpätvtiahnutý z obchodu a týmto by bolo úplne znemožnené vyhovenie potrebám konsumentov. Najvyššie ceny ustáľiť tedy možno len s prísnyim uvážením všetkých sem patriacích okolností a toto ustálenie musí zodpovedať miestnym pomerom.

Následkom tohoto vláda nezaoberá sa s myšlienkou utálenia najvyššej ceny mäsa a masti po celej krajine. Oproti tomu ale miestnym vrchnostam dáva spôsob, aby tam, kde sa ukazuje potreba ustálenia najvyššej ceny jednotlivých potravných článkov, v tom ohľade vo vlastnom účinkujúcom kruhu porobily kroky.

Jestli tedy jednotlivé právomocnosti, stolice budú pýtať splnomocnenie ku ustáleniu najvyššej ceny jednotlivých potravných článkov na svojom území, toto splnomocnenie minister vnútorných záležitostí v odôvodnených pádoch neodopre.

Vláda tedy týmto svojim poriadkom vyhovuje žiadosti širokých kruhov obecnstva, keď miestnym vrchnostam ku ustáleniu najvyššej ceny jednotlivých potravných článkov poskytuje taký spôsob, ktorým najlepšie možno vyhnúť škodlivým následkom ustálenia najvyšších cien. Vlada ale zároveň dôrazne upozorňuje právomocnosti, stolice, aby splnomocnenie ku ustáleniu maximálnej ceny len za najstarostlivejšej obozretnosti a len za takých pomerov použily, keď ustálením najvyššej ceny jednotlivých potravných článkov opravdu môžu mierniť drahotu a zabezpečiť lacnejšie zaopatrenie potrieb konsumentov.

CHYRNIK.

Arcikňažna Maria zomrela. V Badene pri Viedni v sobotu, 17. júla, rano v neobyčajne vysokom veku, v 90. roku svojho života bez boľastí a smrteľných úzkostí skončila svoju zemskú púť arcikňažna Maria, sestra neb. arcikniežaťa Albrechta. Zosnulá arcikňažna bola najstarším členom panujúcej rodiny a pre svoje šľachetné srdce a dobročinnosť spolu i so svojím manželom nebohým arcikniežaťom Rajnerom bola všeobecne obľúbená zvlášte vo Viedni. Smrť arcikňažny Marie neprišla nečakane, veď nastúpila v takom vysokom veku, v ktorom je už každý deň života zvláštnou milosťou Božou, už od viac týždňov bola ťažko chorá.

O smrti arcikňažny jeho veličenstvo kráľa hneď upevdomili a vo Viedni a v Badene na verejné budovy vytýčili čierne zástavy. Telesné pozostatky zosnulej arcikňažny v utorok 20. júla, večer na osobitom vlaku priviezli z Badenu do Viedne na nádražie južných železníc, odkiaľ ich hneď zaviezli do chrámu kapucínov, kde ich v stredu, 21. júla popoludní v úplnej tichosti uložili k večnému odpočinku. Jeho veličenstvo kráľ z príležitosti smrti arcikňažny Marie nariadil štyritýždňový dvorný smútok, ktorý sa začal 21. júla.

Z biskupstva spišského. Jeho veličenstvo kráľ, Rudolfovi *Schönwiesnerovi*, rezervnému táborskému duchovnému 25. pešieho pluku, na uznanie jeho hrdinského a zdarného chovania sa pred nepriateľom, udelil kňazský zásluhový kríž druhej triedy na stužke bieločervenej. — Minister náboženstva a výučby k doplneniu platu profesorov kapitulskej rim. kat. učiteľskej prípravovne, na nasledujúci školský rok povolil štátnej podpory 11.800 korún. — Osvietený pán biskup spišský dr. Alexander Párvy, dovolil aby teraz počas vojny, kým žatva trvá, v nedeľu a vo sviatky, po nábožnom slyšaní sv. omše veriaci konať mohli poľné práce. — Spišská kapitula pre pohorelcov v Kolčave obetovala 300 korún. — Aurel Klinovszky, direktor kapitulskej učiteľskej prípravovne na odpočinku, následkom porazenía na srdce 10. júla zomrel v 61. roku svojho účinného života a v 38. roku svojho kňazstva.

Kňazské jubileum. Ludvík *Novák*, čestný kanonik slávnej arcikapituly ostrihomskej, dozorca nábožnej výučby v hlavnom meste, v piatok, 23. júla, slávil 50 ročné jubileum svojho vysvätenia za kňaza. Jubilant, ktorému z tejto príležitosti veľmi mnohí vyslovili blahozelania, je majiteľom zlatého zásluhového kríža.

Vlastenecká obetivosť spišského mesta Lubica. Výbor mesta na ciele stredišťa Červeného Kríža odhlasoval 2000 a k spomoženiu obyvateľov šarišských, oškoľených vojnou, 500 korún.

Assentírka 43—50ročných. Honvédske minister v záležitosti assentírky a povolania pod zbraň jednotlivých ročníkov od začiatku roku 1865. do konca roku 1872. narodených landšturmistov mestským a obecným vrchnostiam poslal nariadenie. Dľa nariadenia popis najneskoršie do 8. augusta má byť prevedený. Osoby, príslušnosť ktorých je pochybná, treba tak brať, ako keby v svojom rodisku mali príslušnosť. Termín narukovania 43—50ročných pozdejšie uvedú na všeobecnú známosť. Na náhradných, v jednotlivých krajoch Uhorska nariadených assentírkach za súcích uznání v rokoch 1892., 1893. a 1894. narodení a od roku 1878. do roku 1890. narodení uhorskí štátni občania vôbec 15. augusta, v stolici šarišskej zdržujúci sa 15. septembra, v Bosne a v Hercegovine príslušnosť majúci však 16. augusta sú povinní narukovať. U zahraničných zastupiteľských vrchností roku 1915. znova preskúmaní a za súcích uznání v rokoch 1892. 1893. a 1894. narodení, ďalej od r. 1878. do roku 1890. narodení landšturmisti 16. augusta narukujú.

Nový haličský miestodržiteľ. Rakúsky úradný časopis »Wiener Zeitung« oznamuje, že haličského miestodržiteľa dra Korytovského na vlastnú prosbu prepustili z úradu a za miestodržiteľa Haliče vymenovali generála pechoty Hermana Colarda.

Na čo sa obracajú katolicke kňazské majetky? Na uhorskú podmorskú loď obetovali: Nitrianský biskup gróf Vilhelm Batthány 1000 kor., nitriansky kanonik Jozef Turcsek, Georg Szabó, dekan-farár mesta Gyergyószentmiklós, Ludvík Ujhelyi, farár obce Sarud a Ondrej Kiss, farár obce Oroszhegy, po 100 korún. — Franc Schäffer, vojenský kňaz na válečné ciele Katolíckemu Karitásku dal 200 korún. — Emil Popovics, gr.-kat. dekan-farár obce Dombó, na školské ciele složil základinu 2000 korún.

Smutný koniec korheľa. Levčesky obuvník Ján Grondzsák 2. júla obesil sa doma. Nešťastník bol veľmi zamilovaný do jedovatého alkoholu; aj tú samovraždu spáchal v opilom stave. Zanechal vdovu a deväť detí.

Na druhú uhorskú vojenskú požičku značili v kézmarských ústavoch: v sporiteľni 435.900, v banke 99.400 a v samopomocnom spolku 71.400 korún.

V spišskej obci Kolčovo 2. júla popoludní vypukol požiar, ktorému padlo v obeť 43 domov, 75 gazdovských stavísk, v posledných 4 voly, 4 kravy, 2 biky, 35 osípaných, viac baranov a skoro všetka hydina. Požiaru padla v obeť väčšia čiastka gazdovského náradia, v najviacerých domoch domové náradie so šatstvom aj 3500 korún hotových peňazí. Sotva polovica domov bola poistená, náradie a statok neboli poistené. Veľká čiastka obyvateľov prišla o všetko, upadla do veľkej biedy a potrebuje rýchlu pomoc. Gróf Vidor Csáky k spomoženiu oškoľených obetoval 1000 korún.

Hrdinská smrť. Fridrich Balling, nedávno vymenovaný hrdinský plukovník levočského cis. a kráľ. 85. pešieho pluku, uprostred víťazných bojov 25. júna hrdinskou smrťou zomrel.

Pre Šarišanov, oškoľených ruským vtrhnutím, doteraz sossbieralo sa vo Spiši 4778 korún: starovešský okres dal dovedna 1114 kor., obecnosť Novej Vsi 1040 korún, tomašovský notár Ondrej Garžik sossbieral 320 kor., Ondrišlania obetovali 200 kor., veriaci richvaldskej farnosti 30 kor., toporskí katolíci 22 korún.

Preložený jarmok. Minister obchodu dovolil, aby v Spišskej Novej Vsi na 29. a 30. septembra padajúci výkladný a lichvací jarmok tohto roku vydržíavaný bol výnimečne 6. a 7. októbra.

Prvá samostatná lekárnica (apatekárka) vo Spiši je slečna Hedviga Ritók vo Vlachoch.

Utiekol z ruského zajatia. Firer Vilhelm Stadler písal svojmu otcovi do Levoče, že sa mu podarilo utiecť z ruského válečného zajatia.

Hrdinská smrť. Teodor Sztojanov, dobrovoľník košického 9. honvédskeho pešieho pluku, syn nebohého majóra Ivana Sztojanova, hrdinskou smrťou zomrel na bojišti. Padnutý hrdina má ešte štyroch bratov na bojišti.

Rodiny padlých vojakov a invalidov. Honvédske minister v záujme zaopatrenia rodín na vojne padnutých vojakov a invalidov všetkým hlavným slúžnym a všetkým mešťanostom miest so sriadeným magistrátom poslal obežník v ktorom ustanovuje nasledovné: Pozostali tých uhorských štátnych občanov, ktorí sa na vojne alebo následkom vojny stali invalidmi a pozostali tých uhorských štátnych občanov, ktorí na vojne alebo následkom vojny padli, zmizli alebo zomreli až dotiaľ, kým vojna bude trvať a aj po skončení sa vojny za šesť mesiacov mimo zákonného vojenského zaopatrenia budú dostávať i dočasnú ročnú podporu. Ktorí majú nároky na dočasnú ročnú podporu, nech sa hlásia u obecného predstavenstva a v Budapešti u predstavenstva. Minister v svojom obežníku vyzýva patričných faktorov, aby okolo prihlásenia sa, popisu a ustálenia nároku s tou najväčšou punktovnosťou a pozornosťou pokračovali, aby príbuzní tých štátnych občanov, ktorí sa v obrane vlasti stali invalidmi alebo zomreli, od biedy boli zachránení.

Vojenské vyznačenia. Na uznanie zdarného chovania sa pred nepriateľom, jeho veličenstvo kráľ udelil Francovi Kardaschovi oberstovi 67. pešieho pluku, Hugovi Franczovi oberstovi 85. pešieho pluku, Karolovi Weiszovi kapitánovi 85. pešieho pluku a Gustávovi Révészovi nadporučíkovi 67. pešieho pluku vojenský záslužný kríž tretej triedy s válečnou ozdobou; taktiež naložil jeho veličenstvo kráľ, aby za výtečné služby pred nepriateľom, na vedomie dané bolo, najvyššie pochvalné uznanie: Rudolfovi Weiszovi, nadporučíkovi 85., Kolomannovi Molnárovi, rezervnému poručíkovi 85. a Alfrédovi Vollericsovi oberstovi 85. pešieho pluku. — Táboorský vetroplavec Aladár Liptak zo Spišskej Novej Vsi dostal striebornú medailu hrdinstva.

Cena cukru v klobúkoch. Uhorská vláda vo štvrtok vydala nariadenie, ktorým reguluje cenu cukru v klobúkoch. Nariadenie základnú cenu cukrovárov a zo slobodných, k držaniu cukru ustanovených skladov počnúc od vydania tohto nariadenia do 31. decembra r. 1915. odvezeného cukru ustáľuje v 96 korunách 50 halieroch na 100 kilogrammov. Táto cena 1 januára r. 1916. poskočí o 50 halierov a 1. marca tohože roku o novších 50 halierov pri každých 100 kilogrammoch. V týchto cenách obsažená je i v 1. odseku XVIII. z. čl. z r. 1899. ustálená potravná daň. Terajším nariadením ustálené ceny rozumejú sa na cukor I. triedy vo veľkých klobúkoch na základe budapeštianskeho povozného, pri úplne naložených vozňoch, s uľavením 2 percentov na cene. Jestli však cukor nelifrujú do Budapešti, lež na iné miesta krajiny, lebo nie v klobúkoch I. triedy, lež v iných druhoch cukru, konečne jestli je cukor nie v úplne naložených vozňoch, lež v menšom kvantume poslaný, tak má miesto zarátanie zodpovedajúceho dopravného a rozdielu na cene. Ináč potahom na lifrovanie cukru smerodajné sú zvyky budapeštianskej bursy. Toto nariadenie 22. júla vstúpilo do života. Pred 22.

júloom uzavrené smluvy o lifrovaní cukru sú neplatné. Kto ustanovenia tohto nariadenia prestúpi, môžu ho odsúdiť až na dva mesiace zavretia a až na 600 korún peňažnej pokuty.

Rozšírenie premávky vojenskej pošty. Počnúc od 22. júla do tábora opäť možno poslať zásielky vozriek obchodného tovaru, ale predbežne výlučne len ku nasledovným poštám: 9., 10., 11., 14., 16., 34., 39., 45., 46., 51., 53., 55., 61., 69., 76., 78., 81., 85., 88., 91., 93., 95., 99., 106., 109., 113., 119., 129., 136., 145., 149., 151., 168., 169., 170., 176., 186., 187., 188., 189., 191., 215., 216., 217., 218., 219., 210., 251., 254., 300., 301., 302., 303., 304., 305., 306., 207., 308., 309., 310., 311., 312., 313., 314., 315., 316., 317., 818., 319., 320., 321., 322., 323., 324., 325., 326., 600., 601., 602., 603., 604., 605., 606., 607., 608., 609., 610., 611., 712., 613., 614., 615., 630., Sarajevo. Pošty prijímú len také balíky, obal ktorých úplne zodpovedá dlhej ceste, lebo z balíka, ktorý je nedostatočne raobalený, obsah často vypadne a tak zásielku adressát nedostane. Zásielku treba zaobaliť do silného plátna, pláteného papiera, drevenej alebo do trvácnej lepenkovej škatule a balík viacnásobne treba tak obviazať špagátom na uzol, aby sa špagát na ceste nerozviazal. Tekutinu, olej alebo masť, ktorá sa ľahko topí, treba dať do fľaš a tieto do drevenej alebo kovovej truhličky. Tekuté zásielky v inakšom zaobalení pošta vôbec neprijme. Potravné články, ktoré sa chytro kazia, do tábora poslať neslobodno.

V ruskom válečnom zajatí. Spišský rodák, Oskár Erössy, podplukovník 20. honvédskeho pešieho pluku, ešto v septe mbrovej lebergskej bitke s dvoma ťažkýma ranami dostal sa do zajatia. Po mnohom trápení vyzdravel v jednej lebergskej nemocnici. Ztadiaľ odviezli ho do Krasnojarsku. — Levočský gymnaziálny profesor Rudolf Lang, písal že ako ťažko ranený dostal sa do ruského zajatia. Najprv odviezli ho do nemocnice v Kieve a teraz že je na ceste do Sibérie. — Spišskorichvaldský gazda Ondrej Harendarčík, rezervný delostrelec, tretí raz písal z ruského zajatia. Teraz je v Spašskoe pri Wladiwostoku. Píše, že je zdravý, 3. júna datovaná dopisnica, do Richvaldu došla 8. júla. — Učiteľ Ferdinand Olejník, náhradný rezervista 67. pešieho pluku, ktorý v Przemyslu dostal sa do válečného zajatia, v svojej 9. mája v Bródoch písanej karotke upovedomuje svojho otca, bývajúceho v Spišskej Novej Vsi, že 8. mája odišiel z Przemysla a je na ceste do vnútra Ruska.

Na nový kostol na levočskej Marianskej hore obetoval Štefan Dudáško, rk. farár vo Veľkej Frankovej (Spiš), 100 korún.

Hromobitie. V Popráde vo Spiši nedávno istého dňa dva razy udrel hrom a zapálil po jednej stodole, ktoré aj zhorely.

Z ruského zajatia. Kézmarský advokát dr. Béla Weisz, ktorý do teraz internovaný bol v Solikamsku, písal, že je na ceste ku Wladiwostoku.

Tohoročná úroda.

Dľa zprávy ministerstvom orby 24. júla vydanej urodilo sa:

Pšenice 45,973.886 m. centov, laňajšieho roku 28,641.091 m. centov. Dľa úradnej zprávy v 21 stoliaciach na 1. katastrálnom holde priemerne urodilo sa 7'65 m. c., v 27. stoliaciach 7'64 m. c. a v 15. stoliaciach 6. m. c

Raže urodilo sa 12,902.330 m. centov. Laňajšia úroda obnášala 10,772.656 m. c.

Jačmeňa urodilo sa 13,546.788 m. centov, v lani 14,209.914 m. c.

Ovsa urodilo sa 12,459.557 m. centov laňajšieho roku sa urodilo 12,560.937 m. centov.

Kopaniny veľmi pekne stoja, zvlášte zemiaky a kukurica. Stav vinice sa polepšil, ovocie tiež veľmi dobre stojí.

Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

Všetci, pri ktorých nestojí poznámka «mrtvý», sú ranení.

Písmeny *ppl.* znamenajú peší pluk; *hp.*, honvédský pluk; *komp.*, je tolko ako kompánia; *lp.*, landšturmistický pluk; *jb.*, jágerský bataillon.

Z 26. spoločného pešieho pluku ostrihomského: Szép Pavel (Szarka, Hont) 3, Szikszay Rudolf (Tergeny, Hont) 1. marškompánia, zajatý, Senári Ján (Zsitva-ujfalu, Tekov) 6./1. marškompánia, Siroň Mikuláš (Kislócsa, Tekov) 6./1. marškompánia, Skalka Michal (Hontbagonya) 6, Slabeček Benjamin (Verebély, Tekov) 8 †, Sladeček Adalbert (Nagymánya, Tekov) 12, ranený a zajatý, Slivka Ján (Bozók, Hont) 7, ranený a zajatý, Smollik Jozef (Jálna, Tekov) 5 z., Smutni Ján (Nyitraperjes) 6 †, Stankovič Štefan (Drégelypalánk, Hont) 3 †, Straka Ján (Kremnica) 3, Straňovski (Kővár, Hont) 3 †, Svakus Ján (Középpalajta, Hont) 6, Szücs-Kulesár Ján (Marosfalva, Tekov) 11, Szuki Jozef (Ujbánya, Tekov) 6./1. marškompánia, Szunyog Ján (Ipolság, Hont) 2 †, Takács Gejza (Zsitvabesenyő, Tekov) 6./1. marškompánia †, Tamas Alexander (Ipoly-

pásztó, Hont) 10, Tard Jozef (Szokolya, Hont) 5 z., Teknyős Štefan (Drégelypalánk, Hont) 4, ranený a zajatý (bol oznamený ako ranený), Tesák Štefan (Alsótárnok, Tekov) 10, Tinák Imrich (Nagymánya, Tekov) 2 †, Tinka Ján (Teszér, Hont) 5 z., Tonhauser Ludvik (Baňská Štiavnica) 6./1. marškompánia †, Török Ludvik (Garamlök, Tekov) 12, Török Pavel (Csánk, Hont) 11, Tóth Alexander jednoročný dobrovoľník (Léva, Tekov) 11, Tóth Juraj (Ipolszáalka, Hont) 2, Tóth Ludvik (Fakóvezekény, Tekov) 8, Tóth Ludvik III. (Ipoly-pásztó, Hont) 6, Tóth Štefan (Nagycesalomja, Hont) 6./1. marškompánia †, Trinik Ján (Ipolság, Hont) 5 z.

(Pokračovanie nasleduje.)

Ratujte svoj majstok.

Kolkej škode by ste predošli, keby ste svoje ošipané, husy, sliepky a vôbec celú hydinu prikrmovali, terajšej doby najlepšie osvedčeným krmným prachom

Ninkotirinom.

Od tohoto krmného prachu ošipané a hydina ostane vždy zdravá a veľmi dobre sa vyvinujú; zároveň aj malé telce, zrieбатá a prasce rastú na vidom oči; krmné kusy ošipaných veľmi dobre žerú a na podiv tučnejú, nemocné kusy sa ale vyliečia. Zkachoviteným, zehudým, zodraným koňom, podobne výborný liek je Ninkotirin a v mnohých nemociach aj rožnej liehve je veľmi prospešné. Ziadon hospodár nebude bez Ninkotirinu, keď ho raz vyproboval. bo niekoľko halierov zaň vydaných dožene a zachráni mu časom aj viacej sto korún. 1 kl. tohoto veľmi osožného prachu stojí 1 kor. 4) hl. Najlepšie je naraz 5 kl. objednať. Dostať ho vo Vrbovom (Nyitram.) u Kupeca Jozefa Kubala.

Makulatura papier
(starých novín papier veľmi hodí sa k zabaleniu bársjakých predmetov) metr. cent po 8 K k dostaniu u vydavateľstva.

5 halierov

stojí poštová dopisnička, na ktorej môžete si pýtať môj hlavný 4000 vyobrazeniami ozdobený ceník, ktorý obsahuje bohatý výber osožných v domácnosti potrebných článkov, darov a každému pošle sa zdarma a franko.

Prvá dieťa hodín

JÁN KONRAD

c. a k. dvorný zásielca
BRÜX číslo 718. (Čechy.)

Echt nicklové vačkové hodinky K 4.20, 5.—. Strieborné K 8.40, 9.50. Nicklové budičky K 2.90. Hodiny s kukučkou K 7.85. Pendlové hodiny K 9.—.

Zasielanie s poštovou dobierkou. Zámena povolená, alebo návrat peňazí.

IDEAL domový stroj šrotovania.

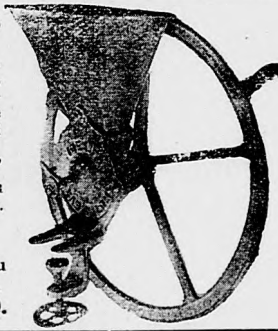
K upotrebeniu pri každom druhu obilia

„Ideal“ stroj šrotovania, najdokonalejšie možno regulovať, preto na ňom každého obilia zrna: kukuricu, jačmeň, pšenicu a koreniny od najhrubšieho do najľahšieho šrotovať možno. Spomenutý stroj nevyhnutelne potrebný je hospodárom na pustách bydlacím pri dochovávaní hydiny, ošipaných a inej domácej liehvy. **Cena 18.50 korún.**

Zadováženie si tohoto stroja veľmi k odporúčaní je každému hospodárovi. Početné listy poďakovania zo všetkých strán krajiny.

Veľký obrázkový ceník posielame zdarma.

K dostaniu: vo veľkom obchodnom dome kôš a železného tovaru **JOZEF MAROSI a SYN ESZTERGOM 15.**

Oznamy prijíma administracia

K R E Š T Á N

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.